

מחשבה למעשה

Thought in practice

Shiur #3

The existence of G-d (contd).

רמב"ם פיה"מ הקדמה לפרק חלק. היסוד הראשון:

להאמין מציאות הבורא יתברך והוא שיש שם נמצא שלם בכל דרכי המציאות הוא עילת המציאות, הנמצאים כולם בו קיום מציאותם וממנו קיומם, ואל יעלה על הלב העדר מציאותו, כי בהעדר מציאותו נבטל כל הנמצאים ולא נשאר נמצא שיתקיים מציאותו, ואם נעלה על לבנו העדר הנמצאים כולם זולתו לא יתבטל מציאות הש"י ולא יגרע, ואין האחדות והאדנות אלא לו לבד הש"י שמו כי הוא מסתפק במציאותו ודי לו בעצמו ואין צריך במציאות זולתו, וכל מה שזולתו מן המלאכים וגופי הגלגלים ומה שיש בתוכם ומה שיש למטה מהם הכל צריכין במציאותם אליו, וזה היסוד הראשון מורה עליו דיבור אנכי ה' אלקיך:

The existence of the Creator (Blessed be He) is that there is an existent Being invested with the highest perfection of existence, He is the cause of the existence of all existent things. In Him they exist and from Him emanates their continued existence. If we could suppose the removal of His existence then the existence of all things would entirely cease and there would not be left any independent existence whatsoever. But if on the other hand we could suppose the removal of all existent things but He, His existence (Blessed be He) would not cease to be, neither would it suffer any diminution. For He (exalted is He) is self-sufficient, and His existence needs the aid of no existence outside His. Whatsoever is outside Him, the intelligences (i.e. the angels) and the bodies of the spheres and the things below these, all of them need Him for their existence. This is the first cardinal doctrine of faith which is indicated by the verse, 'I am the L-rd your G-d.'

היסוד השני:

יחוד הש"י, כלומר שנאמין שזה שהוא סברת הכל אחד ואינו כאחד הזוג ולא כאחד המין ולא כאיש האחד שנחלק לאחדים רבים, ולא אחד כמו הגוף הפשוט האחד במנין שמקבל החלוק לאין סוף, אבל הוא הש"י אחד באחדות שאין כמותה אחדות, וזה היסוד השני מורה עליו מה שנאמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד:

The Unity of G-d, this implies that the Cause of all is one, not one of a genus or of a species, and not as one human being who is a compound divisible into many unities, not a unity like the ordinary material body which is one in number but takes on endless divisions and parts. But He, the exalted One, is a unity in the sense that there is no Unity like His in any way. This is the second cardinal doctrine of faith which is indicated by the assertion, 'Hear O Israel, the L-rd our G-d the L-rd is One.'

היסוד השלישי:

שלילת הגשמות ממנו, וזהו שנאמין כי האחד הזה שזכרנו אינו גוף ולא כח בגוף ולא ישיגוהו מאורעות הגופים כמו התנועה והמנוחה והמשכן לא מצד עצמות ולא במקרה, ולכן שללו ממנו החכמים ז"ל החיבור והפירוד ואמרו (תגיגה טו.) אין למעלה לא ישיבה ולא עמידה לא עורף ולא עפוי כלומר לא פירוד ולא עורף, והוא חיבור ולא עפוי מלשון ועפו בכתב פלשתיים, כלומר ידחו אותם בכתב להתחברם בהם, ואמר הנביא ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש אילו היה גוף דומה לגופים, וכל מה שבא בכתבי הקודש שמתארים אותו בתארי הגופות כמו ההליכה והעמידה והישיבה והדיבור וכיוצא בזה הכל דרך השאלה, וכן אמרו ז"ל (ברכות לא:) דברה תורה כלשון בני אדם וכבר דיברו החכמים בזה הענין הרבה, והיסוד השלישי הזה הוא מורה עליו מה שנאמר כי לא ראיתם כל תמונה כלומר לא השגתם אותו בעל תמונה, לפי שהוא כמו שזכרנו אינו גוף ולא כח הגוף:

The removal of materiality from G-d. This signifies that this Unity is not a body nor the power of a body, not can the accidents of bodies overtake Him, as e.g. a motion and rest, whether in the incidental or accidental sense. It was for this reason that the Sages (peace be unto them!) denied to Him both cohesion and separation of parts, when they remarked 'no sitting and no standing, no division and no cohesion.' The prophet again said, 'and to whom will you liken G-d' and 'and unto whom will you liken me that I may be like says the Holy One.' If G-d were a body, He would be like a body. Wherever in scripture G-d is spoken of with the attributes of material bodies like motion, standing, sitting, speaking and such like, all there figures of speech, as the Sages said, 'The Torah speaks in the language of man'. People have said a great deal on this point. This third fundamental article of faith is indicated by the scriptural expression, 'For you have seen no likeness.' i.e. you have not comprehended him as one who possesses a likeness for, as we have remarked he is not a body nor a bodily power.

היסוד הרביעי:

הקדמות, והוא שנאמין כי זה האחד האמור הוא קדמון בהחלט, וכל נמצא זולתו בלתי קדמון בערכו אליו, והראיות על זה בכתבי הקודש רבות, והיסוד הרביעי הזה מורה עליו מה שנאמר מעונה אלהי קדם:

The priority of G-d, This means that the Unity whom we have described is first in the absolute sense. No existent thing outside Him is Primary in relation to Him. The proofs of this in the scriptures are numerous. This fourth principle is indicated by the phrase, 'the Eternal One is a refuge'.

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק א

(א) יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון והוא ממציא כל נמצא וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמתת המצאו:

The foundation of all foundations and the pillar of wisdom is to know that there is a Primary Being who brought into being all existence. All the beings of the heavens, the earth, and what is between them came into existence only from the truth of His being.

(ב) ואם יעלה על הדעת שהוא אינו מצוי אין דבר אחר יכול להמצאות:

If one would imagine that He does not exist, no other being could possibly exist.

(ג) ואם יעלה על הדעת שאין כל הנמצאים מלבדו מצויים הוא לבדו יהיה מצוי ולא יבטל הוא לבטולם שכל הנמצאים צריכין לו והוא ברוך הוא אינו צריך להם ולא לאחד מהם לפיכך אין אמתתו כאמתת אחד מהם:

If one would imagine that none of the entities aside from Him exist, He alone would continue to exist, and the nullification of their [existence] would not nullify His existence, because all the [other] entities require Him and He, blessed be He, does not require them nor any one of them. Therefore, the truth of His [being] does not resemble the truth of any of their [beings].

(ד) הוא שהנביא אומר וה' אלהים אמת הוא לבדו האמת ואין לאחר אמת כאמתתו והוא שהתורה אומרת אין עוד מלבדו כלומר אין שם מצוי אמת מלבדו כמותו:

This is implied by the prophet's statement [Jeremiah 10:10]: "And God, your Lord, is true" - i.e., He alone is true and no other entity possesses truth that compares to His truth. This is what [is meant by] the Torah's statement [Deuteronomy 4:35]: "There is nothing else aside from Him" - i.e., aside from Him, there is no true existence like His.

(ה) המצוי הזה הוא אלהי העולם אדון כל הארץ והוא המנהיג הגלגל בכח שאין לו קץ ותכלית בכח שאין לו הפסק שהגלגל סובב תמיד ואי אפשר שיסוב בלא מסבב והוא ברוך הוא המסבב אותו בלא יד ובלא גוף:

This entity is the God of the world and the Lord of the entire earth. He controls the sphere with infinite and unbounded power. This power [continues] without interruption, because the sphere is constantly revolving, and it is impossible for it to revolve without someone causing it to revolve. [That one is] He, blessed be He, who causes it to revolve without a hand or any [other] corporeal dimension.

(ו) וידעת דבר זה מצות עשה שנאמר אנכי ה' אלקיך וכל המעלה על דעתו שיש שם אלוה אחר חוץ מזה עובר בלא תעשה שנאמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וכו' כופר בעיקר שזהו העיקר הגדול שהכל תלוי בו:

The knowledge of this concept is a positive commandment, as [implied by Exodus 20:2]: "I am God, your Lord...." Anyone who presumes that there is another god transgresses a negative commandment, as [Exodus 20:3] states: "You shall have no other gods before Me" and denies a fundamental principle [of faith], because this is the great principle [of faith] upon which all depends.

דרך ה' חלק א פרק א

א. כל איש מישראל צריך שיאמין וידע, שיש שם מצוי ראשון קדמון ונצחי, והוא שהמציא וממציא כל מה שנמצא במציאות, והוא האלוה ב"ה:

Every Jewish person must BELIEVE and KNOW that there exists a first Being, without beginning or end, who brought all things into existence and continues to sustain them. This Being is G-d."

ב. עוד צריך שידע, שהמצוי הזה ית"ש, אין אמתת מציאותו מושגת לזולתו כלל, ורק זה נודע בו, שהוא מצוי שלם בכל מיני שלימות, ולא נמצא בו חסרון כלל. [ואולם דברים אלה ידענום בקבלה מן האבות ומן הנביאים, והשיגו כל ישראל במעמד הר סיני ועמדו על אמתתם בבירור, ולמדום לבניהם דור אחר דור כיום הזה, שכן ציון משה רבינו ע"ה מפי הגבורה, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך וגו' והודעתם לבניך ולבני בניך. אמנם גם מצד החקירה במופתים הלימודיים יאמתו כל הענינים האלה, ויוכרח היותם כן, מכח הנמצאות ומשיגיהם אשר אנחנו רואים בעינינו, על פי חכמת הטבע, ההנדסה, התכונה ושאר החכמות, שמהם תלקחנה הקדמות אמיתיות אשר יולד מהן בירור הענינים האמיתיים האלה. ואמנם לא נאריך עתה בזה, אלא נציע ההקדמות לאמתם, ונסדר הדברים על בורים, כפי המסורת שבידינו והמפורסם בכל אומתנו]:

It is furthermore necessary to know that God's true nature cannot be understood at all by any being other than Himself. The only thing that we know about Him is that He is perfect in every possible way and devoid of every conceivable deficiency.

These things are known by tradition from the Patriarchs and prophets. With the revelation at Sinai, all Israel perceived them and gained a clear grasp of their true nature. They then taught them to their children, generation after generation until this very day. Moses had thus

commanded them (Deuteronomy 4:9), "You shall not forget the things that you saw with your own eyes . . . and you shall make them known to your children and to your children's children."

These concepts can also be logically verified by demonstrable proofs. Their veracity can be demonstrated from what we observe in nature and its phenomena. Through such scientific disciplines as physics and astronomy, certain basic principles can be derived, and on the basis of these, clear evidence for these concepts deduced. We will not occupy ourselves with this, however, but will rather set forth the well-known basic principles handed down by tradition. These we will present in an authentic framework, arranged in a comprehensive manner.

ג. עוד צריך שידע, שהמצוי הזה ית"ש, הנה מציאותו מציאות מוכרח שאי אפשר העדרו כלל:

It is also necessary to know that God's existence is imperative. It is absolutely impossible that He should cease to exist.

ד. עוד צריך שידע, שמציאותו ית' אינו תלוי בזולתו כלל, אלא מעצמו הוא מוכרח המציאות:

It is furthermore necessary to know that God's existence does not depend on anything else at all. His existence is intrinsically imperative.

ביאור הלכה סימן א ד"ה הוא

להאמין שיש אלוך אחד בעולם שהמציא כל הנמצאות ומחפצו ורצונו הוא כל מה שהוא עכשיו ושהיה ושהיה לעדי עד ושהוא הוציאנו ממצרים ונתן לנו התורה וזהו מ"ע דכתיב אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך וגו' ופירושו תדעו ותאמינו שיש לעולם אלוך המשגיח שהרי הוצאתיך מארץ מצרים.

בראשית א'א'

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:

שמות כ'ב'

אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:

סדר קידוש ליל שבת

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה בָּנוּ. וְשִׁבַּת קִדְּשׁוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ. וְזָכוּ לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. כִּי הוּא יוֹם תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קִדְּשׁ וְזָכַר לַיְצִיאת מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחֶרֶת וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים וְשִׁבַּת קִדְּשָׁךְ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָתָנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה ה'. מְקִדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

בראשית כ"ח"י"א

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֵׁבַע וַיֵּלֶךְ זֹרְעָה: וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיִּלָּךְ שָׁם כִּי בָּא הַשָּׁמֶשׁ וַיִּקְוֹז מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מִרְעֻשָׁתוֹ וַיִּשְׁכַּח בְּמָקוֹם הַהוּא:

מדרש רבה בראשית פרשה סח פסקה ט

ויפגע במקום

ר"ה בשם ר' אמי אמר מפני מה מכניין שמו של הקב"ה וקוראין אותו מקום שהוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו מן מה דכתיב (שמות לג) הנה מקום אתי הוי הקב"ה מקומו של עולם ואין עולמו מקומו א"ר יצחק כתיב (דברים לג) מעונה אלהי קדם אין אנו יודעים אם הקב"ה מעונו של עולמו ואם עולמו מעונו מן מה דכתיב (תהלים צ) ה' מעון אתה הוי הקב"ה מעונו של עולמו ואין עולמו מעונו א"ר אבא בר יודן לגבור שהוא רוכב על הסוס וכליו משופעים אילך ואילך הסוס טפילה לרוכב ואין הרוכב טפילה לסוס שנאמר (חבקוק ג) כי תרכב על סוסך

ספר העקרים מאמר שני פרק יח

השורש השלישי שאין לו התלות בזמן ובאורו שהוא נמצא קודם מציאות הזמן ואחר מציאות הזמן ולזה יהיה כחו בלתי בעל תכלית וזה כי כל מי שיש לו התלות בזמן יהיה כחו בעל תכלית בהכרח ככלות הזמן ההוא ואחר שהוא ית' אין לו התלות בזמן יהיה כחו בלתי בעל תכלית ע"כ ראוי שיבין כי כשיאמר עליו שהוא קדמון אמנם יאמר בהעברה ובהקל מן הלשון כי קדמון יאמר על כל דבר בצרוף אל דבר אחר כמו שנאמר כי נח קדמון מדוד וחנך מאלהיו בעבור שהאחד היה בזמן קודם לזמן שהיה בו האחר והוא מבואר כי שם הקדמון הנאמר עליו ית' אינו נאמר בצרוף אל דבר אחר כלומר שהיה קודם לדבר מה זמן מה כי יהיה הזמן לפי זה מגביל מציאותו ואם הזמן מגביל מציאותו יהיה הזמן קודם לו בהכרח ויהיה נמצא בזמן זולת זמן ויקדם לו ההעדר וכל מה שיקדם לו ההעדר הוא אפשרי המציאות ולא מחוייב המציאות

נפש החיים שער א פרק ב

אמנם להבין ענין אומרו בצלם אלקים דיקא. ולא שם אחר. כי שם אלקים ידוע פירושו שהוא מורה שהוא ית"ש בעל הכחות כולם כמ"ש בטור (א"ח סימן ה'). וענין מה שהוא יתברך נקרא בעל הכחות. כי לא כמדת ב"ו מדת הקב"ה. כי האדם כשבונה בנין. דרך משל מעץ. אין הבונה בורא וממציא או מכחו העץ רק שלוקח עצים שכבר נבראו ומסדרם בבנין. ואחר שכבר סדרם לפי רצונו. עם שכחו הוסר ונסתלק מהם. עכ"ז הבנין קיים. אבל הוא ית"ש. כמו בעת בריאת העולמות כולם. בראם והמציאם הוא יתברך יש מאין בכחו הבלתי תכליתי. כן מאז כל יום וכל רגע ממש. כל כח מציאותם וסדרם וקיומם. תלוי רק במה שהוא ית"ש משפיע בהם. ברצונו יתברך כל רגע כח ושפעת אור חדש. ולו היה הוא ית' מסלק מהם כח השפעתו אף רגע אחת. כרגע היו כולם לאפס ותהו. וכמו שיסדו אנשי כנה"ג המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. היינו תמיד ממש כל עת ורגע. וראיתם מפורשת כאמור לעושה אורים גדולים. שלא אמר עשה אלא עושה:

נפש החיים שער ב פרק א

הא' היינו לפנות לבו מטרדת המחשבות. ולהטותה אל הכוונה השלימה לתיבות התפלה בלבב שלם ומעומקא דלבא. כמאמרם ז"ל בברייתא (ר"פ אין עומדין) המתפלל צריך שיכוון את לבו לשמים שנאמר תבין לבם כו'. וכדמשמע להו נמי התם מקראי דחנה וחנה היא מדברת על לבה מכאן למתפלל צריך שיכוון לבו. וכמ"ש דוד המלך ע"ה בכל לבי דרשתיך. ובזוהר (בשלח ס"ג ב') כל מאן דמצלי צלותא קמי מלכא קדישא בעי למבעי בעותי' ולצלחה מעומקא דלבא בגין דישתכח לביה שלים בקב"ה ויכוין גבא ורעותא. ולכן אמרו ז"ל (שם ס"פ תפלת השחר) שהמתפלל צריך לשהות וכו' כדי שתתחונן דעתו עליו. והיינו בכל לבבכם שתתמלא כל הלב רק בכוונת תיבות התפלה. שאם יעלה בלבו איזה מחשבה אחרת. הרי הלב חלוקה בב' מחשבות:

והב' היינו גם לשרש מלבו בעבודת התפלה תענוגי העולם והנאותיו מכל וכל. ואך להסתכל כלפי מעלה ברוממות הבורא יתברך. כמו שאמרו (יבמות ק"ה ב') המתפלל צריך שיתן לבו למעלה. עד שיהא כל כח לבו משוכה רק למעלה להתענג על ה' לבד בתיבות התפלה. וכענין החסידים הראשונים שהיו שוהים שעה א' כדי שיכוונו את לבם למקום. וכענין שפי' רבינו יונה ז"ל שם ענינה ע"ש ולבך תשית. וכמו שאמרו בשמות רבה (פ"ב) אדם צריך שיטהר לבו קודם שיתפלל. (אמנם כל עיקר ענין טהרת הלב. היא רק למצוה ולא לעכובא גם לענין התפלה אף שנקראת עבודה שבלב. כמו שנתבאר קצת לעיל (סוף ש"א) שהעיקר בכל המצות היא המעשה. ע"ש):

תפלת שחרית
אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ. בְּטֶרֶם כָּל יִצִּיר נִבְרָא:

The Lord of the Universe who reigned
before anything was created.

לְעֵת נַעֲשֶׂה בְּחֶפְצוֹ כָּל. אֲזִי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:

When all was made by his will
Then He was proclaimed as King.

וְאַחֲרֵי כִבְלוֹת הַכָּל. לְבָדּוֹ יִמְלֹךְ נִזְרָא:

And when all shall end
He, the Awesome One still all alone shall reign.

וְהוּא הָיָה וְהוּא הוֹנֵה. וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה:

It is He who was, He who is ,
and He shall be in splendour.

וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי. לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחֲבִירָה:

And He is one, and there is no second,
to compare to Him or to declare as His equal .

בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַבְלִית. וְלוֹ הָעֹז וְהַמְּשָׁרָה:

Without beginning, without end
and to Him belongs dominion and power .

וְהוּא אֱלֹהֵי וְחֵי גּוֹאֲלִי. וְצוֹר חֲבָלֵי בְּעֵת צָרָה:

And He is my G-d, my living Redeemer .
Rock of my pain in my time of distress,

וְהוּא נֶסִי וּמִנּוֹם לִי. מִנֵּת כּוֹסֵי בַּיּוֹם אֶקְרָא:

and He is my banner and my refuge,
the portion in my cup, who answers the day I shall call .

בְּיָדּוֹ אֶפְקִיד רוּחִי. בְּעֵת אִישָׁן וְאַעִּירָה:

To Him I commit my spirit,
in the time of sleep and awakening,

וְעִם רוּחִי גִוְיָתִי. ה' לִי וְלֹא אִירָא:

With my spirit my body shall remain
G-d is with me, I shall not fear.